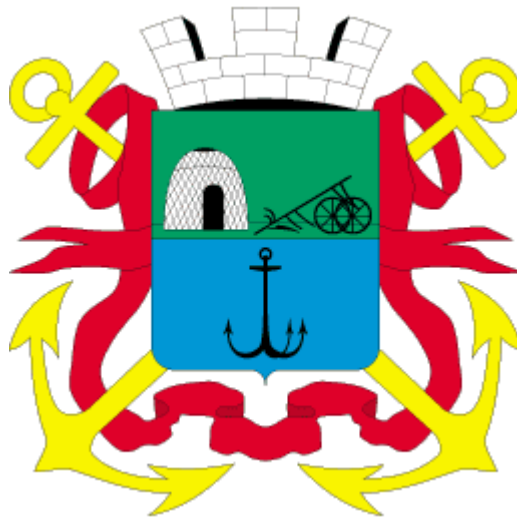

Додаток 1
до рішення п'ятдесят третьої сесії
Бердянської міської ради VII скликання
від ____ листопада 2018 року № ____

Програма
посилення конкурентоспроможності МСП
м. Бердянськ

Бердянськ, 2018

Документ розроблено за підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Уряду Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ПОТОЧНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МСП В МІСТІ.....	7
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ.....	10
2.1 Популяризація підприємництва	10
2.2 Спрощення виконання адміністративних вимог.....	11
2.3 Удосконалення комунікації	11
2.4 Полегшення доступу до фінансування.....	12
2.5 Спрощення виходу на нові ринки.....	12
2.6 Сприяння навчанню персоналу та інноваціям	13
2.7 Підтримка екологічних ініціатив	13
Проект	14
3. ПЛАН ДІЙ	14
Спрощення виходу на нові ринки.....	15
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	16
4.1 Координація діяльності у рамках Програми.....	16
4.2 Моніторинг виконання Програми	16
4.3 Оцінка виконання Програми.....	17

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ

МР – міська рада

МВК – міський виконавчий комітет

МГ – міський голова

МСП – мале та середнє підприємництво

НПА – нормативно-правовий акт

СПД – суб'єкт підприємницької діяльності

ОДА – обласна державна адміністрація

ОМС – органи місцевого самоврядування

ПРОМІС – проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади

ВСТУП

Ця програма є результатом конструктивної комунікації і роботи міської влади м. Бердянськ, представників малого та середнього бізнесу, громадського сектору та фахівців проекту ПРОМІС.

Співрозробники програми переконані, що конкурентоздатний малий і середній бізнес є одним з ключових чинників сталого розвитку міста, адже саме МСП забезпечує зайнятість значної частки містян, реалізованої продукції та послуг, надходжень до бюджету.

Разом з тим МСП у порівнянні з великим бізнесом має значно менші можливості для залучення фінансових ресурсів, розвитку персоналу, виходу на зовнішній ринок, впровадження нових технологій, у т.ч. дружніх до довкілля. Тому розробники зосередили увагу на напрацюванні шляхів і заходів мінімізації цих перешкод.

Крім того, розробники визнали наявність значного потенціалу для розвитку МСП мало залучених з різних причин категорій містян: молоді, жінок, ВПО, ветеранів АТО, осіб з інвалідністю, безробітних. Саме на якнайширше розкриття підприємницьких здібностей цих категорій громадян спрямовано низку заходів.

З метою формування дієвої програми було опрацьовано та використано успішний зарубіжний досвід розвитку МСП, насамперед шляхом застосування та адаптації принципів Акту про малий бізнес для Європи. Також при розробці програми було враховано національні та регіональні пріоритети, визначені Стратегією розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2021 року, Стратегією розвитку Запорізької області на період до 2021 року, Стратегією розвитку м. Бердянськ на період до 2027 року.

Співрозробники програми погодилися з тим, що ефективність її виконання має бути забезпечена за рахунок спільних зусиль зацікавлених сторін з реалізації, реалістичності і конкретизації заходів, прозорості і підзвітності.

1. ПОТОЧНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МСП В МІСТІ

Оцінку теперішнього стану розвитку МСП у м. Бердянськ було проведено шляхом опрацювання статистичної інформації, анкетування представників МСП, фокус-групового дослідження.

Кількість суб'єктів господарювання становить 863 одиниці на 10 тис. осіб наявного населення, тоді як в середньому по Україні – 461, у т.ч. фізичних осіб-підприємців 626, проти 381 по Україні (за даними Держкомстату, 2015). Чисельність ФОП, зареєстрованих у м. Бердянську, становить 8,6% від загальної кількості ФОП у Запорізькій області, при тому що чисельність населення міста складає 6,7% від населення області. Отже, за кількістю СПД у розрахунку на чисельність наявного населення ситуація у Бердянську є кращою, ніж по Запорізькій області і Україні загалом.

В той же час динаміка загальної кількості СПД є низхідною: у 2017р. кількість СПД знизилася на 27% у порівнянні з 2012р., при чому загалом по Україні тренд є позитивним (Держстат, 2012-2015рр.). Таке суттєве зниження може бути свідченням як «очищення» кількості СПД від формально функціонуючих, так і сигналізувати про тінізацію бізнесу, і потребує втручання.

Протягом 2012-2017рр. частка СПД-платників єдиного податку у загальній кількості СПД зросла з 23% до 32%, що свідчить про пошук підприємцями більш простих способів адміністрування бізнесу.

Темпи росту обсягів реалізованої продукції протягом досліджуваного періоду є високими (109-172%), за винятком зниження в 2012р., частково таке зростання викликано інфляцією. Частка обсягу продукції, реалізовано МП у загальному обсязі зросла з 2012 р. до 2017р. до 23% або на 6 в.п.

Більшість респондентів (84%) на питання «Яка Ваша думка про місто як місце для ведення бізнесу?» відповіли позитивно.

В ході фокус-групового дослідження пріоритетними галузями учасники назвали:

- готельно-ресторанний бізнес,
- надання туристичних послуг.

До конкурентних переваг місцевого бізнесу відносять:

- ❖ розвиток туристичної галузі,
- ❖ активне просування владою туристичної галузі,
- ❖ сприятливу екологію,
- ❖ географічне розташування,
- ❖ невисоку вартість робочої сили
- ❖ доступність місцевих закупівель.

На думку представників бізнесу, до перешкод на шляху розвитку МСП відносяться:

- тінізація бізнесу, недобросовісна конкуренція, корупція в поліції,
- слабка транспортна інфраструктура (потяг призначено лише на червень-серпень),
- недостатній рівень сервісу,

- недостатня частка іноземних туристів (до 3%),
- нездатність підприємців до об'єднання для комунікації з владою,
- нестача фінансування,
- нестача кадрів,
- недостатнє інформування.

Учасники фокус-групового дослідження висловили такі пропозиції щодо прискорення розвитку МСП:

- навчання МСП (громадській діяльності і просуванню інтересів бізнесу, захисту від контролюючих органів, способів просування продукції, підготовці бізнес-планів і грантових концепцій),
- ефективне використання комунальної власності (прозорі умови і рішення, пільги для МСП),
- сприяння доступу до фінансування (поширення інформації щодо можливостей участі у проектах фінансової допомоги та пільгового кредитування, прозоре використання ресурсів фонду підтримки підприємництва, розглянути можливість створення муніципального банку),
- подальша промоція міста (створення онлайн-каталогу місцевих продукції та послуг, активізація діяльності з містами-партнерами, сприяння створенню туристичних атракцій),
- сприяння продовження тривалості сезону шляхом розвитку подієвого туризму,
- заохочення створення доданої вартості в місті (сприяння впровадженню нових технологій).

Серед найбільш затребуваних тем консультацій респонденти назвали:

- Пошук партнерів і клієнтів (69%),
- Просування бізнесу (66%),
- Співпраця з міжнародними проектами (41%),
- Аналітика законодавчих вимог (38%).

Найбільш потрібними інструментами розвитку бізнесу опитувані назвали:

- Навчання персоналу (63%),
- Доступ до фінансування (47%),
- Довідкова база онлайн (41%),
- Сприяння впровадженню інновацій (34%).

Детальний аналіз поточного стану розвитку МСП міста представлено в звіті «Бізнес-профіль м. Бердянськ», що підготовлений в рамках розробки програми консультантами проекту ПРОМІС (додаток 2).

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою розробки програми є посилення конкурентоспроможності МСП м. Бердянськ, підвищення ефективності та гнучкості підприємництва шляхом удосконалення умов ведення бізнесу, сприяння доступу до інструментів розвитку підприємництва.

Завдання програми визначені на підставі Акту про малий бізнес для Європи з урахуванням національного законодавства та місцевих потреб у розвитку МСП, а саме:

1. Популяризація підприємництва.
2. Спрощення виконання адміністративних вимог.
3. Удосконалення комунікації.
4. Полегшення доступу до фінансування.
5. Спрощення виходу на нові ринки.
6. Сприяння навчанню персоналу та інноваціям
7. Підтримка екологічних ініціатив.

Задля досягнення мети і виконання кожного завдання розроблено низку реалістичних, скінченних за часом заходів з вимірюваними результатами. Заходи було проранжовано учасниками робочої групи, з метою визначення їх актуальності та пріоритетності реалізації.

2.1 Популяризація підприємництва

Це завдання спрямоване на перспективу і полягає у створенні умов для формування позитивного іміджу підприємця, популяризації підприємницької діяльності, заохочення до бізнесу різних категорій містян, насамперед молоді.

Реалізація завдання передбачає мінімізацію ефекту від тривалої антипідприємницької пропаганди, притаманного постсоціалістичним країнам.

На сьогодні програмами з підприємництва охоплено приблизно 5% молоді, проте динаміка кількості курсів з ведення бізнесу та залученої молоді є низхідною, доцільно посилити роботу по цьому напрямку.

В рамках програми за цим напрямком передбачено наступні проекти:

- Інформаційна компанія «Малий бізнес – великі перспективи». Поширення інформації про успішні практики ведення бізнесу, в т.ч.: молоддю, жінками, ВПО, ветеранами АТО, особами з інвалідністю шляхом публікацій в ЗМІ.
- Освітній проект «Основи підприємництва». Запровадження відповідного курсу для випускників в усіх загальноосвітніх закладах. Зустрічі суб'єктів господарювання зі школярами випускних класів
- Інформаційна компанія «Соціальне підприємництво». Ознайомлення широкого кола містян з поняттям «соціальне підприємництво», успішним досвідом ведення бізнесу, спрямованого на вирішення суспільно значущих проблем.

2.2 Спрощення виконання адміністративних вимог

Дане завдання реалізується шляхом:

- Спрощення доступу до базової інформації з питань ведення бізнесу,
- Удосконалення надання адміністративних послуг,
- Полегшення виконання регуляцій для МСП.

Частка МСП, залучених до інформаційних заходів щодо нових регулювань становила 0,5-0,7% від загальної кількості СПД міста, що свідчить про доцільність активізації інформування. Застосування ЕЦП та онлайн звітності здійснювалася широким колом СПД (у 2017 р. 47% і 46% відповідно).

В рамках цього напряму передбачено наступні проекти:

- Проект «Покращення надання адміністративних послуг». Розробка плану щодо посилення онлайн-компоненту адмінпослуг, електронної черги, забезпечення інформування щодо складних багатоетапних процедур, систематизації та орієнтації на споживача адмінпослуг сайту МР (можливість пошуку послуги за сферою діяльності, швидкий пошук інформаційної картки тощо).
- Проект «Регулювання з думкою про мале». Запровадження регулярного перегляду місцевих нормативних актів з метою скасування, спрощення неактуальних і обтяжливих, формування звіту про перегляд.

2.3 Удосконалення комунікації

Під час опитування і фокус-групового дослідження представники МСП зазначили, що комунікація між МСП і місцевою владою, а також власне між підприємцями є недостатньо дієвою, формалізованою і конструктивною, висловилися про необхідність посилення цього компоненту.

В рамках програми заплановано посилити активність в даному напрямку шляхом реалізації наступних заходів:

- Проект «Зауваження і пропозиції». Збір зауважень і пропозицій МСП щодо умов ведення бізнесу у паперовій і електронній формі, за бажанням конфіденційно.
- Проект «Підприємцю варто знати». Створення окремого розділу «Підприємцю» на сайті Бердянської міської ради.
- Проект удосконалення механізму реагування на не добросовісну конкуренцію, в т.ч. зайняття підприємництвом без реєстрації. Напрацьований механізм.

2.4 Полегшення доступу до фінансування

Однією з найбільших перешкод на шляху розвитку МСП є ускладнений доступ до недорогих фінансових ресурсів.

Протягом 2015-2017 рр. у місті помітно зросли обсяги закупівель, доступних для МСП (у 2015р. на 49% відносно 2014р., у 2016р. – на 16% відносно 2015р.), під час фокус-групового дослідження МСП зазначили, що інформація про такі закупівлі та участь у них є доступною. В той же час інформування про джерела пільгових кредитів, навчання управлінню фінансами потребують активізації.

Планується запровадити наступні проекти:

- Проект «Міжнародна технічна допомога». Проведення циклу зустрічей з представниками міжнародних проектів, що надають фінансову підтримку.
- Воркшоп «Підготовка ефективного бізнес-плану». Проведення тренінгів щодо розробки успішних бізнес-планів.
- Проект «Про затвердження Порядку надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам господарювання в місті Бердянськ». Розробка механізму часткового відшкодування з міського бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва для реалізації бізнес-проектів.

2.5 Спрощення виходу на нові ринки

Для малого та середнього бізнесу вихід на нові ринки, пошук партнерів, дотримання стандартів має більшу питому ресурсоемність, ніж для великого.

Під час анкетування представники висловили запит на підтримку і навчання пошуку партнерів на нових ринках як в Україні, так і закордоном. До того ж протягом 2012-2017 рр. у місті спостерігалася тенденція до зростання ЗЕД: обсяги зовнішньої торгівлі СПД у 2017 р. становили 79,5 млн долл. США, що на 54% менше, ніж у 2012р., що свідчить про потребу активного стимулювання інтернаціоналізації МСП.

Вкрай важливим для міста-курорту є реалізація туристичного потенціалу, сприяння розвитку туристичних продуктів та інфраструктури.

В рамках даного напрямку запланована реалізація таких проектів:

- Проект «Made in Бердянськ». Систематизація даних про МСП міста у розрізі галузей, товарів і послуг. Створення онлайн-каталогу МСП, розміщення його в мережі.
- Проект «Бізнес у мережі». Проведення семінарів щодо використання довідкових інтернет-ресурсів, баз B2B, EEN, TradeMap, Export Helpdesk, пошукової оптимізації, соціальних мереж для просування продукції МСП, торгових майданчиків Amazon, eBay, бюджетних закупівель закордоном.
- Проект «Велике ярмаркування». Розробка концепції проведення місцевих ярмарків шляхом укрупнення.
- Проект «Стандартизація та сертифікація продукції: національний і міжнародний рівень». Проведення семінарів про переваги відповідності стандартам в умовах.
- Проект «Зарубіжні перспективи». Здійснення цільових бізнес-місій до міст-партнерів з метою ознайомлення з можливостями і потребами бізнесу, укладення попередніх угод про співпрацю.
- Проект «Бердянськ на нових ринках». Презентація місцевих експортерів, туристичного потенціалу Бердянська на цільових ринках через МЕРТ, Офіс просування експорту щодо участі місцевих експортерів у виставках, бізнес-місіях на цільових ринках.

2.6 Сприяння навчанню персоналу та інноваціям

Висококваліфікований персонал та застосування сучасних технологій є одним з найважливіших джерел посилення конкурентоспроможності бізнесу. За даними фокус-групового дослідження та анкетування МСП відчувають нестачу кадрів, недостатній фаховий рівень. З метою нівелювання цієї перешкоди передбачено

низку заходів щодо підвищення компетенції персоналу, а також застосування кращих практик успішного бізнесу.

В рамках напряму по сприянню навчанню персоналу та інноваціям, передбачено низку заходів:

- Проект «Аудит кадрового забезпечення МСП». Проведення регулярних зустрічей для з'ясування потреб в персоналі, необхідних знаннях і навичках, а також очікуваннях відповідного персоналу щодо умов праці, напрацювання пропозицій.
- Проект «Покращання навичок співробітників МСП». Проведення тренінгів з бізнес-планування, маркетингу, ЗЕД, управління інноваціями, комунікації.
- Проект «Англійська для МСП». Проведення курсів з англійської мови для співробітників МСП з метою спрощення контакту з зарубіжними партнерами.
- Проект «Впровадження політики гостинності у сфері туризму у м. Бердянськ». Проведення циклу навчальних семінарів та лекцій для фахівців супутніх туристичних професій.
- Проект «Комерціалізація і захист інтелектуальної власності». Проведення семінарів щодо захисту інтелектуальної власності компаній.
- Проект «Конференц — зал — інноваційний простір для підтримки соціальних та бізнесових ініціатив». Проект передбачає створення сучасного конференц -залу, який функціонуватиме одночасно як платформа для забезпечення інформаційної підтримки малого бізнесу та як простір для проведення конференцій, круглих столів, брифінгів, майстер - класів та презентацій.

2.7 Підтримка екологічних ініціатив

Для МСП Бердянська є вкрай актуальним зниження енергоємності, особливо враховуючи можливості використання «зелених» джерел енергії (сонця, вітру тощо). Загалом для туристичного міста є важливим збільшення частки бізнесу, дружнього до довкілля, що дозволить зберегти рекреаційний потенціал. На сьогодні у місті активно реалізуються програми та інформаційні заходи, спрямовані на екологізацію бюджетних установ, доцільно поширити цей досвід на МСП.

В рамках даного напряму запланована реалізація таких проектів:

- Проект «Енергоощадливість для МСП». Упорядкування та поширення інформації про способи енергозбереження, можливості міжнародної технічної допомоги тощо, розміщення інформації на сайті МР.
- Проект «Управління енергоефективністю». Проведення циклу семінарів для МСП щодо впровадження енергоощадних технологій.

3. ПЛАН ДІЙ

Завдання	Заходи/ Проекти	Період реалізації	Викона вець/ Партне ри	Можлив і джерел а та обсяги фінансу вання	Індикатори виконання
Популяризація підприємництва	Інформаційна компанія «Малий бізнес – великі перспективи»	2019	ЗМІ	МР, МСП	Публікації в ЗМІ 1 раз на квартал
	Освітній проект «Основи підприємництва»	Протягом дії Програми	МР, загальноосвітні заклади	МР, МСП	Зустрічі суб'єктів господарювання зі школярами випускних класів. Не менш ніж 4 зустрічі на рік.
	Інформаційна компанія «Соціальне підприємництво»	2019	МР, проект ПРОМІС	МР, МСП	Висвітлення діяльності суб'єктів господарювання, які займаються соціальним підприємництвом. Зустрічі не менш 1 раз на квартал
Спрощення виконання адміністративних вимог	Проект «Покращення надання адміністративних послуг»	2019	МР, органи, що надають адмінпослуги,	МР, міжнародні проекти	Розроблений план оптимізації надання адміністративних послуг
	Проект «Регулювання з думкою про мале»	Протягом дії Програми	МР, УЕР	МР	Звіт про перегляд нормативних актів щопівроку
Удосконалення комунікацій	Проект «Зауваження і пропозиції»	Протягом дії Програми	МР, об'єднання МСП, проект ПРОМІС	Не потребує додаткового фінансування	Узагальнення пропозиції, щопівроку заслуховування на засіданнях Координаційної ради
	Проект «Підприємцю варто знати»	Протягом дії Програми	МР, УЕР	Не потребує додаткового	Узагальнення результатів 1 раз на квартал

				фінансування	
	Проект удосконалення механізму реагування на недоброчесну конкуренцію, в т.ч. зайняття підприємництвом без реєстрації	Протягом дії Програми	МР, об'єднання МСП, управління поліції	Не потребує додаткового фінансування	Напрацьований механізм 1 раз на півріччя
Полегшення доступу до фінансування	Проект «Міжнародна технічна допомога»	2020	МР, об'єднання МСП, ТПП, міжнародні проекти	МР, об'єднання МСП, міжнародні проекти	Проведення 1 зустрічі щокварталу
	Воркшоп «Підготовка ефективного бізнес-плану»	2020	Центр зайнятості	Не потребує фінансування	Напрацьований механізм 1 раз на півріччя
	Проект «Про затвердження Порядку надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам господарювання в місті Бердянськ»	Протягом дії Програми	МР, банки партнери		Кількість суб'єктів господарювання отримавших фінансово-кредитну підтримку
Спрощення виходу на нові ринки	Проект «Made in Бердянськ».	2019-2020	МР, об'єднання МСП, проект ПРОМІС	МР, міжнародні проекти	Онлайн-каталог, розміщений в мережі. Виготовлення друкованого каталогу
	Освітній проект «Бізнес у мережі».	2019	МР, ТПП, проект ПРОМІС	МР, МСП	Проведення семінарів 1 раз на півріччя
	Проект «Велике ярмаркування»	2019	МР, об'єднання	Не потребує	Розроблена концепція проведення місцевих ярмарків

			МСП	додаткового фінансування	
	Проект «Стандартизація та сертифікація продукції: національний і міжнародний рівень»	2020	МР, ТПП	МР, МСП	Проведення 1 раз на півріччя відповідних семінарів
	Проект «Зарубіжні перспективи».	Протягом дії Програми	МР, об'єднання МСП, проект ПРОМІС	МР, МСП	1-2 візити на рік, 5-7 угод на рік
	Проект «Бердянськ на нових ринках» Презентація місцевих експортерів, туристичного потенціалу Бердянська на цільових ринках.	2020-2021	МР, об'єднання МСП, проект ПРОМІС	МР, МСП	2 презентації щороку
Сприяння навчанню персоналу та інноваціям	Проект «Аудит кадрового забезпечення МСП».	Протягом дії Програми	МР, об'єднання МСП, Центр зайнятості	Не потребує додаткового фінансування	Підготовка пропозицій з потребами в персоналі
	Проект «Покращання навичок співробітників МСП».	Протягом дії Програми	МР, об'єднання МСП, служба зайнятості	МР, служба зайнятості	Проведення 1 тренінгу щоквартально
	Проект «Англійська для МСП».	2020	МР, об'єднання МСП, суб'єкт господарювання	МР, об'єднання МСП, міжнародні проекти	3-місячні курси для 30 співробітників щороку (кількість осіб що пройшли)

			я	, проект ПРОМІ С	
	Проект «Впровадження політики гостинності у сфері туризму у м. Бердянськ»	2019- 2020	МР, об'єдна ння МСП, служба зайнято сті	МР, об'єдна ння МСП, проект ПРОМІ С	Проведення практикумів не рідше раз на квартал
	Проект «Комерціалізаці я і захист інтелектуальної власності».	2020	МР, ТПП, проект ПРОМІ С	МР, МСП	Проведення 1 раз на півріччя відповідних семінарів
	Проект «Конференц-зал – інноваційний простір для підтримки соціальних та бізнесових ініціатив»	2021	МР, ЦНАП	МР, Міжнар одні проекти	Відкриття сучасного та зручного конференц-залу
Підтримка екологічних ініціатив	Проект «Енергоощадли вість для МСП»	2019	МР, об'єдна ння МСП, проект ПРОМІ С	МР, МСП, між народні проекти	Розміщення інформації на сайті МР
	Проект «Управління енергоефективні стю»	2020	МР, об'єдна ння МСП, проект ПРОМІ С	МР, МСП, міжнаро дні проекти	Проведення семінарів не рідше 1раз на квартал

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

4.1 Координація діяльності у рамках Програми

Загальна координація в рамках програми, узгодження операційних питань, виконання плану дій покладається на управління економічного розвитку виконавчого комітету Бердянської міської ради. Виконання заходів здійснюватиметься у відповідності до плану дій.

Для реалізації плану дій залучатимуться органи влади, суб'єкти МСП, їх об'єднання, організації підтримки бізнесу, проекти міжнародної технічної допомоги та інші.

Фінансування виконання плану дій програми здійснюватиметься з місцевого бюджету, за рахунок коштів міжнародних проектів технічної допомоги, неурядових організацій підтримки бізнесу, з інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Інформація про щорічну оцінку виконання програми буде оприлюднена на сайті Бердянської міської ради, у місцевих ЗМІ, соцмережах, а також донесені іншими сучасними засобами зв'язку до зацікавлених осіб і широкого кола містян.

4.2 Моніторинг виконання Програми

Моніторинг виконання програми здійснюватиметься шляхом порівняння базових індикаторів, цільових та досягнутих. Відстеження здійснюватиметься кожні півроку. У плані дій передбачено індикатори виконання у кількісному вимірі для кожного періоду.

Індикатори виконання		Період відстеження		
		1 півріччя 2019 р.	2019 р.	Період ...
Індикатор 1	Базове значення (база), за наявності			
	Цільове значення (план)			
	Досягнуте значення (факт)			
	Відхилення, +/-, факт від плану			
	Відхилення, +/-, факт від бази			
Індикатор...				

Відстеження ходу виконання програми покладається на управління економічного розвитку виконавчого комітету Бердянської міської ради.

Результати моніторингу досягнення запланованих значень індикаторів, пропозиції, проблемні питання викладаються у формі звіту до 20 числа місяця, наступного після закінчення звітної піврічної періоду.

4.3 Оцінка виконання Програми

Щорічна оцінка виконання програми здійснюватиметься шляхом аналізу статистичних даних і результатів моніторингу.

Метою щорічної оцінки є визначення ступеню досягнення цілей програми посилення конкурентоспроможності, ефективності реалізованих заходів, передбачених планом дій.

Під час здійснення оцінки обов'язково враховуються зміни зовнішніх чинників, що мають суттєве значення для актуальності та пріоритетності активностей, визначених у плані дій (суспільно-політична ситуація, економічна кон'юнктура, нормативно-правова база, технологічні досягнення, виклики та інновації у сфері екології тощо).

Показник	Базовий показник, 2017 р.	Середньорічні темпи приросту, % (в.п.)
Кількість малих підприємств, одиниць	692	
Кількість ФОП, осіб	6413	
Чисельність найманих працівників малих підприємств, осіб	3273	
Чисельність найманих працівників середніх підприємств, осіб	8060	
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) малими підприємствами, тис. грн.	1676699,3	
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) середніми підприємствами, тис. грн.	5594834,3	
Частка надходжень від МСП до місцевого бюджету, %	12,4	
Чисельність учнівської молоді, охопленої програмами з підприємництва, осіб	285	
Кількість жінок-підприємниць (ФОП), осіб	Відсутні дані	
Кількість жінок-засновниць юридичних осіб, осіб	Відсутні дані	
Кількість інноваційно - інвестиційних проектів реалізованих МСП, одиниць	-	
Кількість СПД, що впроваджували «зелені» технології, одиниць	-	
Кількість суб'єктів МСП, що займались ЗЕД протягом року, одиниць	-	

За підсумками оцінки показників визначається:

1. Фактичне виконання плану дій програми,
2. Ефективність виконання плану дій,
3. Актуальність прийнятого плану дій,
4. Необхідність внесення змін до програми.

Результати проведеної щорічної оцінки реалізації програми виносяться на розгляд міської ради.

Підсумкова оцінка виконання програми проводиться після завершення програми для того, щоб визначити, наскільки вдалося досягти поставлених цілей, і є вихідними даними для подальшого розвитку конкурентоспроможності МСП.